

Raport z ewaluacji wewnętrznej

wymaganie:

***Uczeń czuje się bezpieczny w szkole.
System bezpieczeństwa i dyscypliny w placówce.***

Rok szkolny 2015/2016

WSTĘP

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w Zespole Szkół Specjalnych nr 11 w Katowicach przez zespół ewaluacyjny w składzie:

Beata Huczyńska,

Filip Dąbrowski,

Elżbieta Kiper,

Aleksandra Kluj,

Damian Królik,

Agnieszka Krzakała,

Teresa Skrzypczak,

Katarzyna Wiecierzyńska,

Anita Wieloch,

Katarzyna Żywot.

Przedmiot ewaluacji i cel ewaluacji.

Ewaluacja polegała na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat poczucia bezpieczeństwa ucznia w szkole, skali i typu zagrożeń występujących na terenie placówki oraz działań podejmowanych w szkole, wpływających na zmniejszenie lub eliminację ewentualnych zagrożeń. Przedmiotem ewaluacji była ocena funkcjonowania systemu bezpieczeństwa w placówce, określenie poziomu wiedzy uczniów, rodziców i nauczycieli dotyczącej znajomości i przestrzegania prawa wewnątrzszkolnego w zakresie bezpieczeństwa. Celem ewaluacji było ustalenie, czy uczeń czuje się bezpieczny w „swojej” szkole, czy wie, jakich zachowań w zakresie bezpieczeństwa własnego i innych oczekuje od niego szkoła oraz sformułowanie wniosków do dalszej pracy. Wyniki ewaluacji zostaną wykorzystane zarówno do ustalenia mocnych stron szkoły w wyżej wymienionym zakresie, jak też pozwolą na podjęcie stosownych działań niwelujących jej słabe strony. Ewaluacja realizowana była od września 2015 roku do czerwca 2016 roku.

Procedury i narzędzia badawcze.

W przeprowadzonej ewaluacji wewnętrznej zastosowano procedury i narzędzia badawcze opracowane przez zespół ewaluacyjny składający się z dziesięciu nauczycieli naszej placówki. Obejmowały one ankiety skierowane do uczniów i nauczycieli, wywiad (oparty na kwestionariuszu wywiadu) przeprowadzony z rodzicami oraz analizę wybranej dokumentacji szkolnej. Dobór próby badawczej został dokonany w oparciu o założenia przyjęte w projekcie ewaluacji wewnętrznej. W trakcie badań przeprowadzono:

- ankietowanie uczniów (badaniem objęto 45 uczniów);
- ankietowanie nauczycieli (badaniem objęto 29 nauczycieli);
- wywiad z rodzicami (objęto badaniem 30 rodziców);
- analizę wybranej dokumentacji prowadzonej przez szkołę; analiza obejmowała: *Statut Szkoły, Regulamin Szkoły, Regulamin Świetlicy Szkolnej, Regulaminy sal i pracowni, Regulamin spędzania przerw na boisku szkolnym, Regulaminy wyjść i wycieczek szkolnych, Wewnątrzszkolny Regulamin dyżurów międzylekcyjnych* oraz karty wycieczek i imprez, dzienniki zajęć lekcyjnych i rewalidacyjnych, procedury szkolne, *Szkolny Program Profilaktyczny, Program Wychowawczy*, stronę internetową szkoły, zeszyty korespondencji z rodzicami, protokoły z zebrań z rodzicami, sprawozdania wychowawców.

Opis ewaluacji.

Pytania kluczowe:

1. Które dokumenty prawa wewnątrzszkolnego określają zasady bezpieczeństwa uczniów w szkole?
2. W jakim stopniu dokumenty prawa wewnątrzszkolnego są znane i uczniom, rodzicom i nauczycielom?

3. Jak szkoła dokumentuje komunikowanie uczniom, jakich zachowań w zakresie bezpieczeństwa się od nich oczekuje?
 4. Czy uczniowie wiedzą, jakich zachowań z zakresu bezpieczeństwa się od nich oczekuje?
 5. Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?
 6. W jakim stopniu uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?
 7. Czy są w szkole miejsca postrzegane jako niebezpieczne? Jeśli tak, to jakie?
 8. Czy mają miejsce w szkole sytuacje postrzegane jako niebezpieczne? Jeśli tak, to jakie?
 9. Jakie działania, wpływające na zmniejszenie lub eliminowanie zagrożeń podejmowane są w szkole?
 10. Jakie działania wpływające na wzmacnianie właściwych zachowań podejmowane są w szkole?
 11. Kto i jak często diagnozuje i analizuje zachowania uczniów w szkole?
 12. Czy rodzice współpracują ze szkołą w kwestii zapewnienia uczniom bezpieczeństwa?
- Podstawą prawną do analizowania w/w obszaru działalności szkoły jest ustawa z dnia 7.10.2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2009 r. Nr 168, poz. 1324) oraz rozporządzenie z 10.05.2013 r (Dz. U. z 2013,poz. 560).

Terminy przeprowadzenia czynności ewaluacyjnych:

1. Zatwierdzenie planu nadzoru pedagogicznego uwzględniającego zakres ewaluacji wewnętrznej; wskazanie sposobu wykorzystania wyników ewaluacji i uzasadnienie użyteczności jej przeprowadzenia; określenie identyfikacji odbiorców ewaluacji: nauczyciele, rodzice, Dyrektor; określenie wykonawców ewaluacji – sierpień 2015.
2. Szczegółowa analiza pytań kluczowych – październik 2015.
3. Dobór narzędzi i metod badawczych – październik 2015.
4. Ustalenie szczegółowych terminów poszczególnych badań – październik 2015.
5. Przeprowadzenie badań we wskazanym zakresie: listopad 2015 – kwiecień 2016.
6. Przedstawienie wyników ewaluacji w zespole. Dyskusja nad wnioskami. Zaproponowanie ewentualnych modyfikacji działań szkoły – kwiecień – maj 2016.
7. Przygotowanie raportu z ewaluacji dla Rady Pedagogicznej w celu poprawy działań służących podnoszeniu poziomu bezpieczeństwa uczniów w placówce: maj – czerwiec 2016.
8. Sformułowanie propozycji wniosków końcowych z ewaluacji: czerwiec 2016.
9. Przedstawienie raportu z ewaluacji Radzie Pedagogicznej, Radzie Rodziców oraz społeczności lokalnej (publikacja raportu) – lipiec, wrzesień 2016.
10. Przyjęcie przez Radę Pedagogiczną i Dyrektora wniosków do pracy wynikających z przeprowadzonej ewaluacji – lipiec 2016.

Sposoby upowszechniania raportu:

- na zebraniu Rady Pedagogicznej;
- na spotkaniach z rodzicami;
- na stronie internetowej szkoły.

Wyniki ewaluacji:

Ad.1.

Które dokumenty prawa wewnątrzszkolnego określają zasady bezpieczeństwa uczniów |w szkole?

Analizując poszczególne dokumenty szkolne stwierdzono, że znajdują się w nich szczegółowe informacje, zasady postępowania, zachowania wyznaczające bezpieczne funkcjonowanie ucznia w szkole zarówno podczas zajęć lekcyjnych w placówce jak i w trakcie lekcji alternatywnych odbywających się poza terenem szkoły. Szczegółowo opisane są też warunki bezpieczeństwa podczas wyjść i wycieczek szkolnych. W *Statucie Szkoły* określono zadania wszystkich pracowników szkoły: Dyrektora, nauczycieli, pedagoga i psychologa szkolnego, pracowników obsługi i administracji, uczniów oraz ich rodziców.

W *Statucie* wielokrotnie pojawiają się zapisy dotyczące bezpieczeństwa ucznia w szkole (m.in. §4 p.3.3, 3.4, 3.15, 5; §33a p.3;§41p.1.1, 3.1, 3.3, 3.4;§45p.1.16, 1.24). Bezpieczeństwu ucznia poświęcony jest szczególnie paragraf 49a, w którym znajdują się informacje dotyczące sprawowania opieki nad wychowankami w czasie zajęć lekcyjnych, przerw oraz różnego rodzaju wycieczek i wyjść poza teren szkoły. *Regulamin Szkoły* uściśla zapisy statutowe, szczegółowo opisuje prawa i obowiązki uczniów oraz kary i nagrody związane z zachowaniem ucznia w szkole. Zgodnie z *Regulaminem* uczeń ma prawo do „opieki wychowawczej i odpowiednich warunków pobytu w szkole zapewniających bezpieczeństwo oraz ochronę przed wszelkimi formami przemocy fizycznej i psychicznej”. „Zapewnienie dzieciom opieki i bezpieczeństwa w godzinach przed lekcjami i po lekcjach” to pierwsze z zadań zapisanych w *Regulaminie świetlicy szkolnej*. W naszej szkole każdego dnia działa, w zależności od potrzeb, dwie lub kilka świetlic. Uczniowie przydzielani są do świetlicy przez pedagoga szkolnego w taki sposób, aby zapewnić im bezpieczeństwo i możliwie najbardziej komfortowe oraz przyjazne warunki. Pedagog bierze pod uwagę zainteresowania dzieci oraz ich wzajemne sympatie i antypatie. Każda sala lekcyjna posiada *Regulamin*, zawierający zasady bezpiecznego korzystania z pracowni. Nauczyciele zapoznają wychowanków z *Regulaminem sali* na początku roku szkolnego. Dodatkowo w salach znajdują się tzw. kontrakty, czyli umowy spisane przez wychowawców i uczniów, określające bezpieczne i pożądane zachowania w szkole.

W *Wewnątrzszkolnym regulaminie dyżurów międzylekcyjnych*, w celu zapewnienia uczniom pełnego bezpieczeństwa, określone są szczegółowo obowiązki nauczycieli pełniących dyżury w czasie przerw w szkole i na boisku szkolnym. Załącznikiem do *Regulaminu* jest grafik dyżurów na bieżący rok szkolny. *Regulaminy* dotyczące bezpiecznego zachowania się w czasie przerw, znajdują się na ścianach na korytarzu szkolnym oraz w kąciku zabaw na pierwszym piętrze. Na parterze, w gablocie przy wyjściu został umieszczony *Regulamin spędzania przerw na boisku szkolnym*. Przed pierwszym wiosennym wyjściem na podwórkę, wszyscy uczniowie spotkali się na apelu, na którym pedagog szkolny przypomniał uczniom wspomniany wyżej *Regulamin*. Aby zapewnić uczniom bezpieczeństwo, w czasie dyżurów na boisku szkolnym znajduje się co najmniej trzech nauczycieli oraz co najmniej trzy osoby pracujące w charakterze pomocy nauczyciela; jeden nauczyciel pełni dyżur w suterenie, przy toaletach (podczas przerw dłuższych niż 10 minut nauczyciela wspomaga dodatkowo osoba pracująca w charakterze pomocy nauczyciela). Nauczyciel, który jako pierwszy po dzwonku opuszcza szkołę, udaje się w kierunku bramy wjazdowej, aby zapobiec sytuacji, w której uczniowie mają możliwość wyjścia poza teren szkoły. Wszystkie ww. *Regulaminy* omawiane są z uczniami przez wychowawców na godzinach wychowawczych, w klasach I – III SP przeprowadzane są pogadanki, co odnotowane zostaje w dziennikach lekcyjnych. Punkty dotyczące bezpieczeństwa na bieżąco są przypominane uczniom przez wszystkich nauczycieli. Zasady bezpieczeństwa i opieki nad uczniami w czasie wycieczek szkolnych są opisane w § 3 *Regulaminu wycieczek*. Do każdej wycieczki przygotowywana jest szczegółowa dokumentacja, która obejmuje kartę wycieczki z harmonogramem, listę uczestników z adresami, numerami PESEL i danymi kontaktowymi oraz *Regulamin wycieczki*, który uczniowie przed każdym wyjściem omawiają z opiekunem podpisują imieniem, nazwiskiem, bieżącą datą – informując tym samym, że się z tym *Regulaminem* zapoznali i są zobowiązani go przestrzegać. Rodzice podpisują zgodę na udział dziecka w wycieczce (nie dotyczy to wycieczek przedmiotowych np. lekcji alternatywnych w MBP). Analiza zapisów w dziennikach lekcyjnych oraz dziennikach zajęć rewalidacyjnych potwierdziła ten fakt – zasady bezpieczeństwa w szkole zostały omówione z uczniami na początku roku szkolnego; przed każdym wyjściem poza teren szkoły, nauczyciele przypominają uczniom zasady bezpiecznego poruszania się po drogach i zapoznają ich z *Regulaminem Wycieczki*, co zostaje zanotowane w dzienniku lekcyjnym. W dziennikach

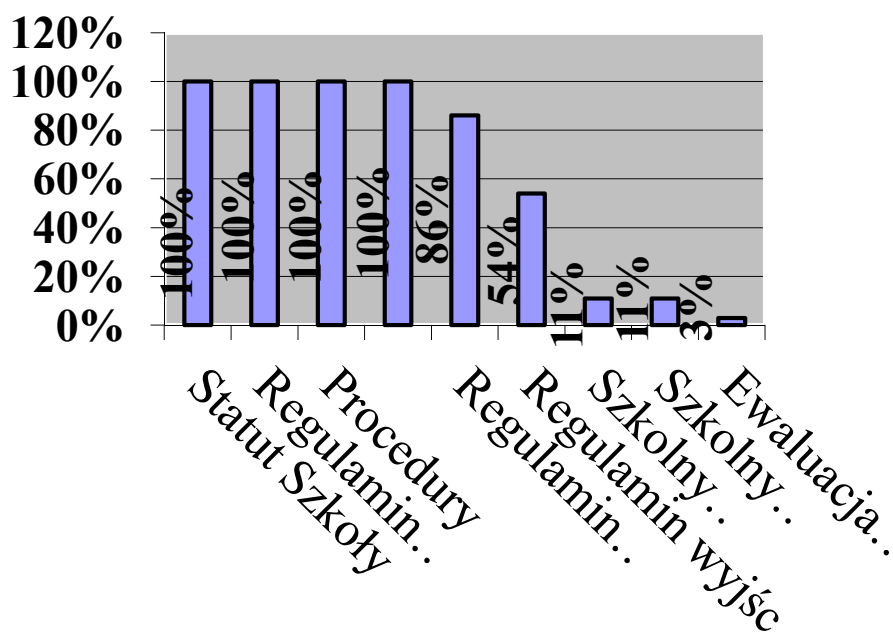
szkolnych (lekcyjnym, pedagoga, psychologa) oraz w dokumentacji wychowawców znajdują się również zapisy związane z realizacją Miejskiego Programu Profilaktycznego *Bezpieczne Dziecko – przyjaciel Sznupka* oraz *Bezpieczny Gimnazjalista*. Formuła programu obejmuje cztery moduły tematyczne, które są realizowane w szkole podstawowej oraz w gimnazjum w trakcie roku szkolnego: I moduł – (październik – listopad) realizacja tematyki dotyczącej bezpieczeństwa dzieci w kontaktach z dorosłymi; II moduł – (grudzień – luty) tematyka dotycząca przemocy rówieśniczej; III moduł – (marzec – kwiecień) tematyka dotycząca uzależnień; IV moduł – (maj – czerwiec) tematyka dotycząca bezpiecznego wypoczynku. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia poczucia bezpieczeństwa opisują sytuacje, w których zachowanie ucznia wykracza w rażący sposób poza przyjęte normy społeczne (bójki, kradzieże, wulgaryzmy, wymuszenia). W sytuacjach kryzysowych z udziałem ucznia nauczyciele postępują zgodnie z *Procedurami Interwencyjnymi*. Procedury interwencyjne dotyczą między innymi uzależnień, przemocy, kradzieży, niszczenia mienia, wypadku ucznia, pierwszej pomocy, niespełniania obowiązku szkolnego, samowolnego opuszczenia terenu szkoły, odbierania dzieci ze szkoły, zwalniania uczniów na zawody i konkursy, kontaktów z rodzicami, współpracy z policją. Zadaniem nauczycieli jest nie tylko zapewnienie uczniom bezpieczeństwa w szkole, ale również troska o ich bezpieczeństwo w domu. Dlatego, w razie zaistnienia podejrzeń o stosowaniu przemocy w rodzinie dziecka, nauczyciele działają zgodnie z procedurami *Niebieskiej Karty*. W przypadku złego samopoczucia ucznia lub jego urazów czy kontuzji nauczyciele stosują się do procedur udzielania uczniom pierwszej pomocy przedlekarskiej. W szkole zatrudnione są wykwalifikowane pielęgniarki szkolne, a w razie ich nieobecności pomocy uczniowi udziela wychowawca, nauczyciel lub inny pracownik szkoły. Pierwsza pomoc polega na niedopuszczeniu do sytuacji zagrożenia życia (w razie potrzeby nauczyciel może założyć opatrunek, ułożyć dziecko w pozycji bezpiecznej oraz wykonać masaż serca i sztuczne oddychanie). Wszyscy pracownicy szkoły zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. W szkole przeprowadzany jest również co roku *Próbnny Alarm Ewakuacyjny* w sytuacji zagrożenia. Ciągła poprawa stanu bezpieczeństwa ucznia w szkole i poza szkołą – przeciwdziałanie różnym formom agresji i przemocy w szkole to jeden z głównych celów *Szkolnego Programu Profilaktycznego*. Pod koniec każdego semestru wychowawcy przesyłają psychologowi szkolnemu informacje na temat zadań zrealizowanych w ramach tego programu, a także swoje propozycje na kolejny semestr. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa to także pierwszy z celów *Programu Wychowawczego*, realizowanego przez nauczycieli na zajęciach dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych, zajęciach pozalekcyjnych, podczas wyjazdów, wycieczek i zawodów sportowych. Każdy z wychowawców na bazie *Szkolnego Programu Wychowawczego* tworzy i realizuje *Plan wychowawczy* swojej klasy. W *Planach wychowawczych* zostały zapisane treści związane z bezpieczeństwem uwzględniające różne aspekty i sytuacje. Wychowawcy oraz nauczyciele pozostają w stałym kontakcie z rodzicami. Do wymiany informacji służy *Zeszyt korespondencji z rodzicami*, w którym nauczyciel zapisuje wiadomości o różnego rodzaju wyjściach, imprezach, wycieczkach, a także uwagi dotyczące pracy i zachowania dziecka w szkole. Rodzice spotykają się z wychowawcami na zebraniach oraz konsultacjach indywidualnych. Spotkania te są udokumentowane w dziennikach lekcyjnych, w protokołach zebrań oraz w Tabeli konsultacji z rodzicami, znajdującej się na ostatniej stronie IPET – u. Mierzenie poziomu przemocy oraz form zachowań agresywnych w szkole to istotny czynnik podnoszący poziom świadomości skali tego problemu, a także przekaz informacji na temat form stosowanej agresji i przemocy. Na początku stycznia b.r. zostało przeprowadzone mierzenie poziomu przemocy i agresji w szkole za pomocą listy kontrolnej *Moje życie w szkole* – modyfikacja wg. K. Słupek. W badaniu wzięło udział 31 uczniów. Indeks przemocy wyniósł 17,7 %. Ogólny Indeks Agresji wyniósł 19,35. Analiza kart wycieczek i imprez

wykazała, że uczniowie szkoły podstawowej biorą udział w konkursach związanych z bezpieczeństwem, organizowanych przez Urząd Miasta Katowice. W tym roku uczniowie klasy I i II SP wykonali prace plastyczne na temat: *Portret Sznapka*. W klasach: IIIA i IIIB SP uczniowie wykonali projekt biletu *Wyjazd na bezpieczne wakacje*. Ponadto uczniowie klas IV i V przygotowali na konkurs opowiadanie pt.: *Jak pozostać sobą czyli nie daj się zmanipulować*. Uczniowie klasy IIA SP każdego roku uczestniczą w programie profilaktyczno– edukacyjnym *Florek w małej strażnicy*, organizowanym przez Urząd Miasta Katowice i Jednostkę Ratowniczo - Gaśniczą nr I Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach. W bieżącym roku szkolnym, klasach IV i V SP odbyło się spotkanie funkcjonariuszami policji. Uczniowie dowiedzieli się, jakie konsekwencje mogą ponieść, jeżeli wejdą w konflikt z prawem dotyczącym wykroczeń nieletnich. Usłyszeli również ostrzeżenia dotyczące nieprawidłowego korzystania z telefonów komórkowych i Internetu oraz praktyczne wskazówki odnośnie bezpiecznego i odpowiedzialnego zachowania się w szkole oraz poza nią. Informacje na ten temat znajdują się w dziennikach lekcyjnych, na stronie internetowej szkoły oraz w dokumentacji wychowawców. Nauczyciele mieli odpowiedzieć na pytanie nr 1 Ankiety dla Nauczycieli: *Czy Pani/Pan wie, które dokumenty szkolne określają zasady bezpieczeństwa uczniów w szkole?* Większość nauczycieli wymieniła następujące dokumenty – Tabela nr 1, Wykres nr 1:

Tabela nr 1.

Rodzaj dokumentu	% wymieniających nauczycieli
<i>Statut Szkoły</i>	100%
<i>Regulamin Szkoły</i>	100%
<i>Procedury</i>	100%
Regulaminy sal i pracowni	100%
<i>Regulamin spędzania przerw</i>	86%
<i>Regulamin wyjść</i>	54%
<i>Szkolny program profilaktyczny</i>	11%
<i>Szkolny program wychowawczy</i>	11%
ewaluacja wewnętrzna	3%

Wykres nr 1.

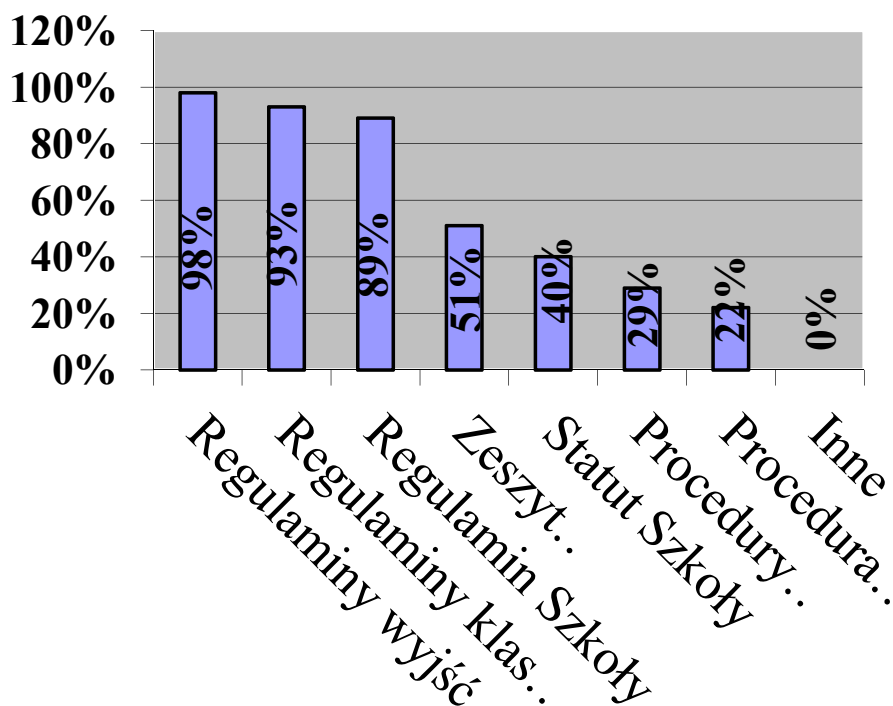

Uczniowie zapytani w Ankiecie dla Uczniów, pytanie nr 1 *Które dokumenty prawa wewnątrzszkolnego określają zasady bezpieczeństwa uczniów w szkole?* odpowiedzi następująco, Tabela nr 2, Wykres nr 2.

Tabela nr 2.

Rodzaj dokumentu	% wymieniających uczniów
<i>Regulaminy wyjść</i>	98%
Regulaminy klas i pracowni	93%
<i>Regulamin Szkoły</i>	89%
Zeszyt korespondencji z Rodzicami	51%
<i>Statut Szkoły</i>	40%
<i>Procedury korzystania z telefonów komórkowych i urządzeń elektronicznych</i>	29%
<i>Procedura postępowania nauczyciela z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze</i>	22%
Inne	0%

Wykres nr 2.

Rodzice, na pytanie *Czy Pani/Pan wie, które dokumenty szkolne określają zasady bezpieczeństwa uczniów w szkole? Proszę wymienić przynajmniej dwa.* odpowiedzi zgodnie, że jest to jest to *regulamin*, jednak nie opisali szczegółowo jaki. Ponadto w kwestionariuszach znalazły się takie odpowiedzi jak: *Statut Szkoły, procedury, obowiązki ucznia, regulamin prawa wewnątrzszkolnego*. Podsumowując można wyciągnąć wnioski, iż uczniowie najlepiej znają regulaminy im „najbliższe” tj. *Regulamin wyjść i wycieczek* podpisywany przez nich przed każdym wyjściem poza teren szkoły, *Regulaminy klas i pracowni* oraz *Statut Szkoły*. Nauczyciele wymienili akty prawne takie jak: *Statut Szkoły, Regulamin Szkoły, Procedury,*

Regulaminy sal i pracowni. Rodzicom należy przypomnieć akty prawne szkoły takie jak: Statut Szkoły i Regulamin Szkoły.

Ad. 2.

W jakim stopniu dokumenty prawa wewnątrzszkolnego są znane i uczniom, rodzicom i nauczycielom?

Uczniowie odpowiadając na pytanie nr 2 skierowane do nich w Ankiecie dla Uczniów *Które z dokumentów szkolnych, mówiących o bezpieczeństwie uczniów były omawiane w klasie i są Ci znane?* mieli wypisać nazwy dwóch dokumentów. Okazało się, że uczniom najbliższy jest regulamin, z którego korzystają „na co dzień”, czyli *Regulamin klasy*, następnie *Regulamin wycieczek i wyjść*, większość uczniów: 75% wymieniła także *Statut Szkoły*. Odpowiedzi przedstawia Wykres nr 3 i szczegółowo Tabela nr 3.

Wykres nr 3.

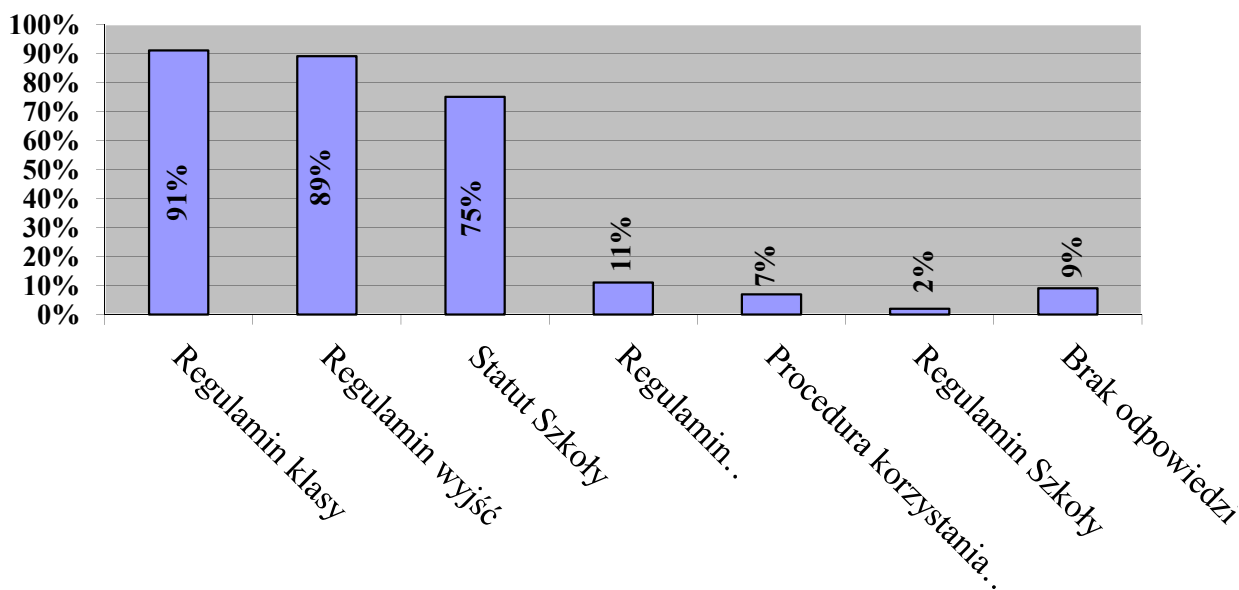

Tabela nr 3.

Nazwa dokumentu szkolnego	% wymieniających uczniów
Regulamin klasy	91%
Regulamin wyjść	89%
Statut Szkoły	75%
Regulamin zachowania się na boisku szkolnym i podwórku	11%
Procedura korzystania z telefonów komórkowych i urządzeń elektronicznych	7%
Regulamin Szkoły	2%
Brak odpowiedzi	9%

Rodzice, odpowiadając ustnie na pytanie *W jakim stopniu znane są Państwu dokumenty prawa wewnątrzszkolnego?* stwierdzili, że dobrze znają dokumenty prawa wewnątrzszkolnego. Jeżeli natomiast mają wątpliwości, to pytają nauczycieli lub dyrektora szkoły, albo zaglądają na stronę internetową, na której znajdują się wszystkie najważniejsze akty prawne. Znajomość aktów prawnych szkoły była badana także za pomocą pytania nr 2 Ankiety dla Nauczycieli: *Które sytuacje uznawane jako niebezpieczne regulują wewnątrzszkolne dokumenty? Proszę zaznaczyć prawidłowe wg Pani/pana odpowiedzi oraz dopisać własne.* Do wyboru były propozycje uwzględnione w Tabeli nr 4.

Tabela nr 4.

Opis sytuacji	Odpowiedzi nauczycieli
Coś zginie dziecku w szkole	96%
Ktoś zrobi dziecku zdjęcie lub nakręci filmik bez zgody dziecka za pomocą telefonu, tabletu	96%
Dziecko używa wulgarnych słów, obraża słownie innych	100%
Dziecko fizycznie znieważa innych	100%
Dziecko nie obłożyło podręczników;	0%

Nikt z nauczycieli nie uznał, że sytuacja, w której dziecko nie obłożyło podręczników jest regulowana prawnie. Pozostałe sytuacje zostały zakwalifikowane przez nauczycieli do regulacji przez akty wewnątrzszkolne. W opcji *inne* nauczyciele napisali: *podejrzenie posiadania środków odurzających i alkoholowych*. Podsumowując, znajomość dokumentów prawa wewnątrzszkolnego wśród uczniów, nauczycieli i rodziców plasuje się na dobrym poziomie. Uczniowie w większości wymienili *Statut Szkoły* jako jeden z najważniejszych dokumentów szkolnych. Uczniom bliższe są regulaminy, z których często korzystają, ale wiedzą iż są to dokumenty prawa wewnątrzszkolnego. Również rodzice wykazali się znajomością dokumentów wewnątrzszkolnych oraz wiedzą, gdzie w razie konieczności można znaleźć ich treść.

Ad. 3.***Jak szkoła dokumentuje komunikowanie uczniom, jakich zachowań w zakresie bezpieczeństwa się od nich oczekuje?***

Nauczyciele w Ankiecie dla nauczycieli na pytanie nr 3 *W jaki sposób (w jakich sytuacjach, kiedy) przekazywane są uczniom w szkole informacje nt bezpiecznych zachowań, których się od nich oczekuje?* odpowiedzieli w 100%, że takie informacje są przekazywane na godzinach wychowawczych oraz na apelach. 98% przekazuje takie informacje podczas rozmów wychowawczych, 71% nauczycieli wy mieniło spotkania przed wyjściami i wycieczkami. Zdecydowana większość wymieniła także omawianie *Regulaminu Szkoły* i *Regulaminów pracowni*. Obrazuje to Tabela nr 5.

Tabela nr 5.

Sytuacje wymieniane przez nauczycieli	% wymieniających nauczycieli
godziny wychowawcze	100%
apele	100%
spotkania przed wyjściami i wycieczkami	71%
zapoznanie z programem profilaktycznym	11%
Regulamin Szkoły	86%
Regulaminy pracowni	93%
spotkania z policją itp.	14%
rozmowy wychowawcze	98%
rozmowy z pedagogiem i psychologiem	32%
bezpieczne dziecko przyjaciół Sznućka	7%
rozmowy indywidualne z dyrektorem	11%

Na pytanie nr 5 Ankiety dla Nauczycieli *Jak szkoła dokumentuje komunikowanie uczniom, jakich zachowań w zakresie bezpieczeństwa się od nich oczekuje?* nauczyciele odpowiedzieli, iż w/w sposoby komunikowania oczekiwań wobec uczniów są dokumentowane w następujący sposób: podpisywanie regulaminów, wpisy do dziennika, instrukcje

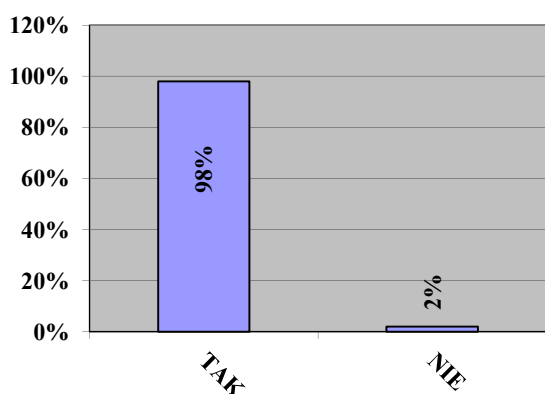
postępowania, informacje w zeszytach korespondencji, zeszyty obserwacji, karty monitorowania, tablice motywacyjne, dziennik pedagoga i psychologa. Podsumowując, dokumentacja szkoły w zakresie informowania uczniów o zachowaniach, których się od nich oczekuje znajduje się w dziennikach lekcyjnych, pedagoga i psychologa; regulaminach i dokumentacji wychowawcy klasy.

Ad.4.

Czy uczniowie wiedzą, jakich zachowań z zakresu bezpieczeństwa się od nich oczekuje?

Uczniowie na pytanie nr 3 Ankiety dla Uczniów *Czy wiesz, jakich zachowań związanych z bezpieczeństwem oczekuje się od ciebie? Zaznacz krzyżykiem wybraną odpowiedź. A) TAK b) NIE* odpowiadali następująco: 98% TAK i tylko 2% NIE. Ilustrację stanowi Wykres nr 4.

Wykres nr 4.

Nauczyciele na pytanie nr 4 Ankiety dla Nauczycieli *Czy uczniowie wiedzą, jakich zachowań z zakresu bezpieczeństwa się od nich oczekuje? a) TAK b) NIE c) NIE WIEM* wszyscy odpowiedzieli TAK.

Tabela nr 6.

Rodzaj odpowiedzi	% odpowiadających nauczycieli
TAK	100%
NIE	0%
NIE WIEM	0%

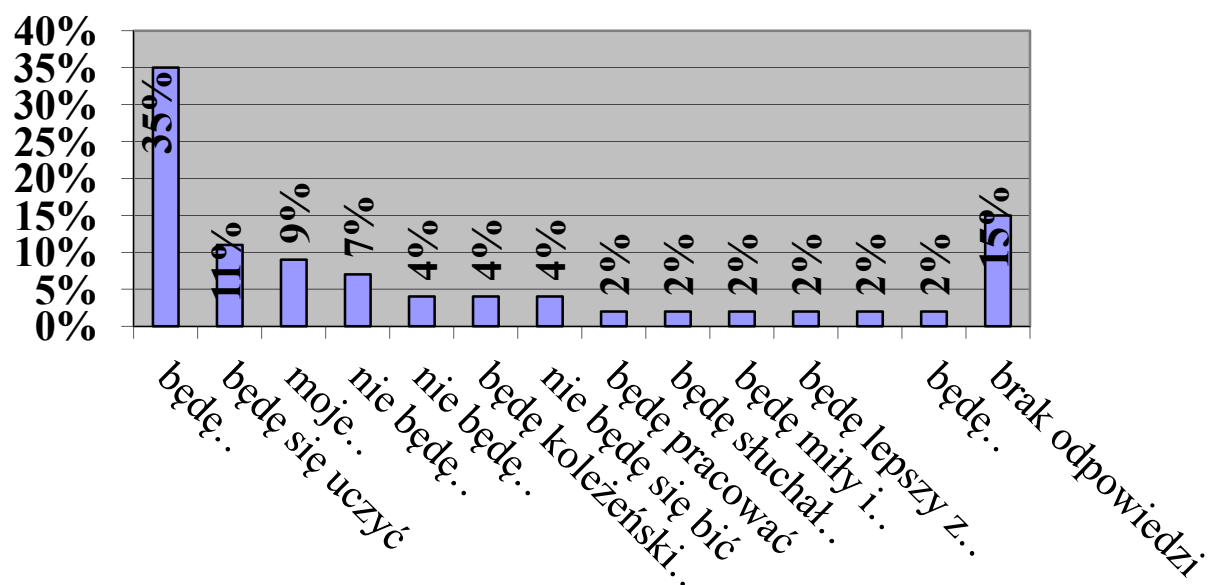
Na pytanie nr 14 Ankiety dla uczniów *Dokończ zdanie: W szkole oczekuje się ode mnie, że.....* ankietowani uczniowie udzielili następujących odpowiedzi:

- będę zachowywać się grzecznie – 16 uczniów (35%)
- będę się uczyć – 5 uczniów (11%)
- moje zachowanie będzie bezpieczne – 4 uczniów (9%)
- nie będę wychodzić sam na podwórko – 3 uczniów (7%)
- nie będę wychodzić poza teren szkoły – 2 uczniów (4%)
- będę koleżeński i kulturalny – 2 uczniów (4%)
- nie będę się bić – 2 uczniów (4%)
- będę pracować – 1 uczeń (2%)
- będę słuchał nauczycieli – 1 uczeń (2%)
- będę miły i pomocny – 1 uczeń (2%)
- będę lepszy z angielskiego – 1 uczeń (2%)
- nie będę skakać po schodach – 1 uczeń (2%)
- będę powiadamiać o wszystkim nauczycieli – 1 uczeń (2%)

- brak odpowiedzi – 7 uczniów (15%)

Obrazuje to Wykres nr 5.

Wykres nr 5.

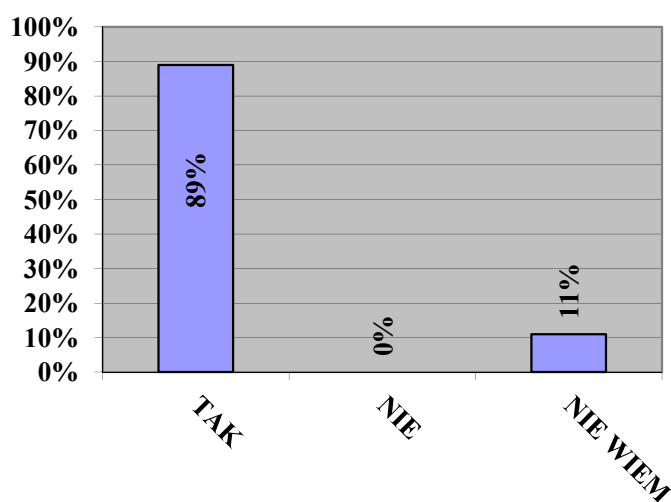
Podsumowując, zdaniem nauczycieli i uczniów wiedza na temat bezpiecznych zachowań, których się od uczniów oczekuje jest im (uczniom) znana, wiedzą oni, które zachowania są bezpieczne.

Ad. 5.

Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?

Rodzice, z którymi przeprowadzany był wywiad jednogłośnie odpowiedzieli, że ich zdaniem uczniowie czują się w szkole bezpiecznie. Uczniowie na pytanie nr 5 Ankiety dla Uczniów *Czy czujesz się w szkole bezpiecznie? Zaznacz krzyżykiem wybraną odpowiedź. a) TAK, b) NIE, c) NIE WIEM* odpowiadali następująco: 89% uczniów udzieliło pozytywnej odpowiedzi, 11% odpowiedziało *NIE WIEM*, nikt nie wybrał odpowiedzi *b) NIE*. Dane przedstawia Wykres nr 6.

Wykres nr 6.

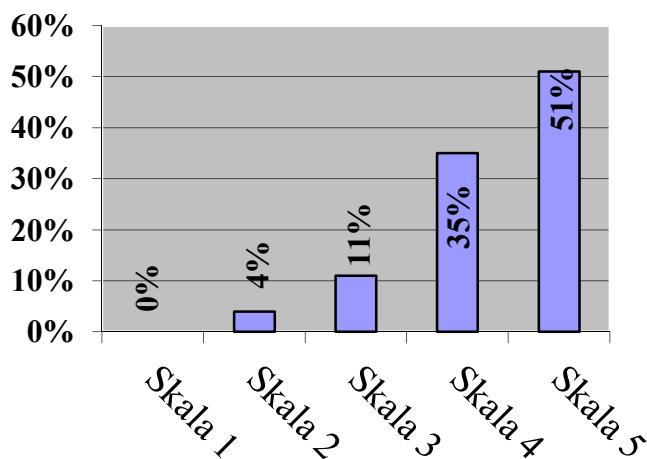
Podsumowując, zdaniem badanych rodziców uczniów i ankietowanych uczniów sami uczniowie czują się w szkole bezpiecznie.

Ad. 6.

W jakim stopniu uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?

Uczniowie zostali poproszeni o określenie stopnia swojego poczucia bezpieczeństwa w szkole w pytaniu nr 5 Ankiety dla Uczniów: *Określ swoje poczucie bezpieczeństwa w szkole w skali od 1 do 5. 1 oznacza najmniejsze poczucie bezpieczeństwa, 5 największe poczucie bezpieczeństwa.* Zaznacz wybraną cyfrę krzyżykiem. 1.....2.....3.....4.....5. Sytuację obrazuje Wykres nr 7.

Wykres nr 7.

Większość badanych rodziców, odpowiadając na pytanie w wywiadzie *Czy uczniowie czują się w szkole bezpiecznie?* oceniła bezpieczeństwo w szkole na najwyższym poziomie. Podsumowując, ponad połowa uczniów oceniła poczucie swojego bezpieczeństwa na najwyższym poziomie, zaś 36% uczniów w skali od 1 do 5 wybrało poziom 4. Nikt nie wybrał najniższego poziomu poczucia bezpieczeństwa. Rodzice również w większości ocenili poczucie bezpieczeństwa uczniów najwyżej w podanej skali.

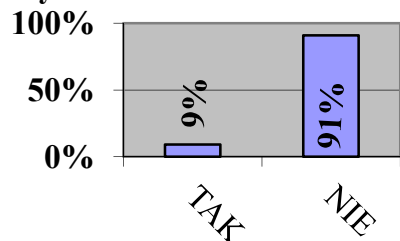
Ad. 7.

Czy są w szkole miejsca postrzegane jako niebezpieczne? Jeśli tak, to jakie?

Uczniowie na pytanie nr 8 Ankiety dla Uczniów *Czy w szkole są miejsca, w których boisz się przebywać, bo uważasz, że są niebezpieczne? Zaznacz krzyżykiem wybraną odpowiedź.*

a) TAK b) NIE odpowiedzieli następująco: 91% (41 uczniów) uznało, że nie ma takich miejsc, a 9% (4 uczniów) odpowiedziało TAK. Obrazuje to Wykres nr 8.

Wykres nr 8.

Kolejne, 9 pytanie Ankiety dla Uczniów wynikało z poprzedniego pytania nr 8. 9% uczniów (4 uczniowie), którzy odpowiedzieli pozytywnie na pytanie nr 8 udzieliło odpowiedzi na pytanie nr 9 *Jeśli odpowiedziałeś TAK na pytanie nr 6, wymień miejsca, które w szkole są dla*

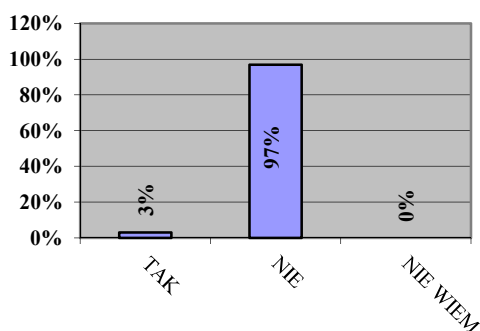
Ciebie niebezpieczne. Jeśli odpowiedziałeś NIE, nie odpowiadaj na to pytanie. Wymienili oni następujące miejsca – dane prezentuje Tabela nr 7.

Tabela nr 7.

miejsce	% wymieniających uczniów
podwórko	2%
suterena	2%
schody	2%
strych	3%

Nauczyciele odpowiadający na podobne pytanie w Ankiecie dla Nauczycieli, pytanie nr 6 *Czy są zdaniem Pani/Pana w szkole miejsca postrzegane jako niebezpieczne? a) TAK b) NIE c) NIE WIEM* w 97% uznali, że nie ma takich miejsc, 3% oceniło, że są takie miejsca. Dane przedstawia Wykres nr 9.

Wykres nr 9.

W kolejnym pytaniu nr 8 Ankiety dla Nauczycieli, będącym następstwem pytania nr 7 *Jeśli TAK, to jakie? Proszę wymienić. Jeśli NIE, proszę pominąć to pytanie.* 3% nauczycieli wymieniło następujące miejsca uznane przez nich za niebezpieczne w szkole: *schody między piętrami, suterena*. Rodzice zapytani *Czy są w szkole miejsca postrzegane w szkole, jako niebezpieczne? Jeśli tak, to jakie?* Odpowiadali w większości, że *raczej nie ma takich miejsc*, jednak wśród pojedynczych odpowiedzi znalazły się: *schody, okna, toalety*. Podsumowując zdecydowana większość uczniów, nauczycieli i rodziców uważa, że w szkole brak niebezpiecznych miejsc, jednak pojawiły się odpowiedzi, że do takich miejsc można zaliczyć schody, toalety i okna. Należy zwrócić szczególną uwagę na uczniów przebywających na przerwach w tych miejscach.

Ad. 8.

Czy mają miejsce w szkole sytuacje postrzegane jako niebezpieczne? Jeśli tak, to jakie?

Ankietowani uczniowie na pytanie nr 6 Ankiety dla Uczniów *Czy w szkole uczestniczyłeś w sytuacjach ocenianych przez Ciebie jako niebezpieczne? Zaznacz krzyżykiem wybraną odpowiedź. a) TAK b) NIE* odpowiadali następująco: 91% zaznaczyło odpowiedź *NIE*, 9 % ankietowanych odpowiedziało *TAK*. Dane przedstawia Tabela nr 8.

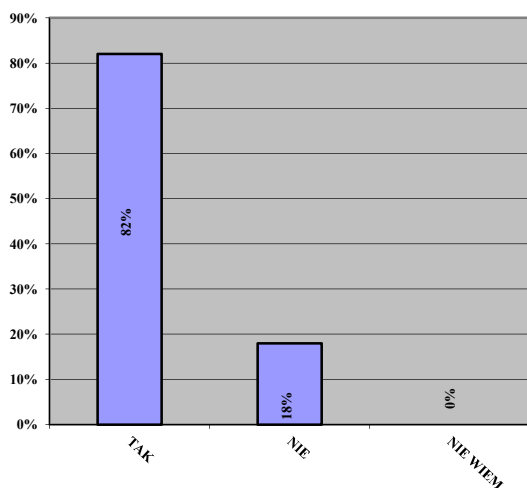
Tabela nr 8.

Rodzaj odpowiedzi	% odpowiadających uczniów
TAK	9%
NIE	91%

Kolejne pytanie Ankiety dla Uczniów dotyczyło uczestnictwa przez ucznia w sytuacjach, które uznał on za niebezpieczne. 9% (4 uczniów) uczniów, którzy uczestniczyli w ich zdaniem sytuacjach niebezpiecznych określali je następująco: kilku (3) wymieniło *przeżywanie*

i *zaczepianie*, następnie padały pojedyncze odpowiedzi (1 uczeń): *kopanie, szturchanie, wyśmiewanie, niszczenie rzeczy*. Nikt nie wymienił wymuszenia pieniędzy, kradzieży, straszenia pobiciem, pobicia, rozboju. Na pytanie nr 8 Ankiety dla Nauczycieli *Czy mają miejsce w szkole sytuacje postrzegane jako niebezpieczne? Jeśli tak, to jakie?* badani nauczyciele udzielili następujących odpowiedzi: *TAK* – 82%, *NIE* – 18%. Nikt nie udzielił odpowiedzi *NIE WIEM*. Ilustruje to Wykres nr 10.

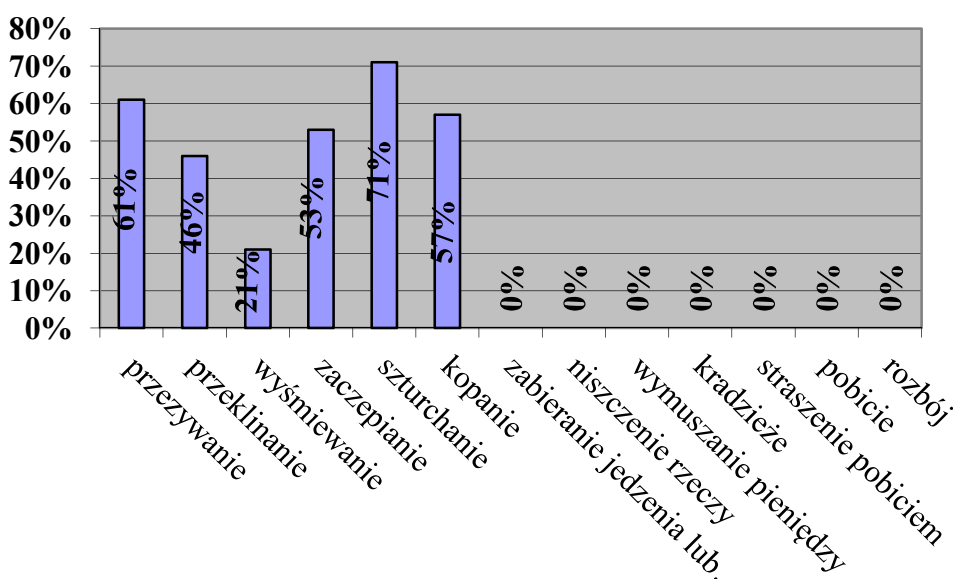
Wykres nr 10.

Pytanie nr 9 Ankiety dla Nauczycieli brzmiało *Jeśli TAK, to jakie? Jeśli NIE, proszę pominąć to pytanie*. I dotyczyło rodzajów sytuacji postrzeganych przez nauczycieli jako niebezpieczne.

Ankietowani nauczyciele odpowiadali następująco: ponad połowa uznała *szturchanie, zaczepianie, przezywanie* i *kopanie* za najczęściej występujące sytuacje niebezpieczne wśród uczniów w szkole. Wszyscy badani zgodnie stwierdzili, że w szkole nie mają miejsca takie sytuacja jak: *zabieranie jedzenia lub picia, niszczenie rzeczy, wymuszanie pieniędzy, kradzieże, straszenie pobiciem, pobicie, rozbój*. W odpowiedzi *inne* pojawił się wpis *agresja wobec nauczyciela*. Dokładne dane przedstawia Wykres nr 11.

Wykres nr 11.

Badani rodzice zapytani *Czy mają miejsce w szkole sytuacje postrzegane jako niebezpieczne? Jeśli tak, to jakie?* zgodnie stwierdzili, że nigdy nie byli świadkami takich sytuacji.

Podsumowując, zdaniem zdecydowanej większości uczniów w szkole nie mają miejsca sytuacje oceniane przez nich jako niebezpieczne. Tylko trzech uczniów z czterdziestu pięciu ankietowanych wymieniło *przezywanie* i *zaczepianie* jako najbardziej dla nich niebezpieczne sytuacje. Inaczej widzą ten problem nauczyciele – zdecydowana większość uznała, że w szkole zdarzają sytuacje niebezpieczne takie, jak: *szturchanie*, *zaczepianie*, *przezywanie* i *kopanie*. Rodzice uznali, że nigdy nie byli świadkami takich sytuacji.

Ad. 9.

Jakie działania, wpływające na zmniejszenie lub eliminowanie zagrożeń podejmowane są w szkole?

Uczniowie odpowiadając na pytanie nr 10 Ankiety dla Uczniów *W jakich działaniach, wpływających na zmniejszenie lub eliminowanie zagrożeń uczestniczyłeś w szkole? Zaznacz krzyżykiem wybraną odpowiedź lub więcej odpowiedzi, albo dopisz swoje odpowiedzi.* mieli do wyboru jednaście propozycji, mogli także dopisać własne odpowiedzi. Zdecydowana większość uczniów jako sytuację zmniejszającą lub eliminującą zagrożenia zaznaczyła zapoznanie się z *Regulaminami sal i pracowni* oraz z *Regulaminem Szkoły*, regularne podpisywanie *Regulaminu wyjść i wycieczek*. Ponad połowa uczniów za taką sytuację uznała pogadanki i apele o bezpieczeństwie. Analizę odpowiedzi uczniów przedstawia Tabela nr 9.

Tabela nr 9.

Rodzaj działania	% wymieniających uczniów
Zapoznanie z Regulaminami sal i pracowni	91%
Zapoznanie z Regulaminem i podpisywanie Regulaminu wyjść i wycieczek przed każdym wyjściem ze szkoły	91%
Zapoznanie z Regulaminem Szkoły	80%
Pogadanki o bezpieczeństwie na lekcjach wychowawczych	53%
Apele o bezpieczeństwie	51%
Zapoznanie ze Statutem Szkoły	49%
Niemożliwość samodzielnego opuszczenia budynku szkoły	47%
Zajęcia prozdrowotne dotyczące bezpieczeństwa w sieci	29%
Spotkania z pracownikami Straży Miejskiej	27%
Zapoznanie z procedurami postępowania w różnych sytuacjach np. w przypadku posiadania telefonu komórkowego	22%
Zajęcia profilaktyczne dotyczące uzależnień	20%
Inne	0

Ten sam wybór działań wraz z możliwością dopisania własnych propozycji został przedstawiony nauczycielom w pytaniu nr 10 Ankiety dla Nauczycieli *Jakie działania, zdaniem Pani/Pana, wpływające na zmniejszenie lub eliminowanie zagrożeń podejmowane są w szkole?* Wyniki prezentuje Tabela nr 10.

Tabela nr 10.

Rodzaj działania	% wymieniających nauczycieli
Zapoznanie z Regulaminem Szkoły;	90%
Zapoznanie ze Statutem Szkoły;	86%
Zapoznanie z procedurami postępowania w różnych sytuacjach np. w przypadku posiadania telefonu komórkowego;	97%
Pogadanki o bezpieczeństwie na lekcjach wychowawczych;	100%
Apele o bezpieczeństwie;	100%
Zapoznanie z Regulaminami sal i pracowni;	100%
Zapoznanie z Regulaminem i podpisywanie Regulaminu wyjść i wycieczek przed każdym wyjściem ze szkoły;	100%
Spotkania z pracownikami Straży Miejskiej	86%
Zajęcia profilaktyczne dotyczące uzależnień	97%
Zajęcia prozdrowotne dotyczące bezpieczeństwa w sieci	97%
Niemożliwość samodzielnego opuszczenia budynku szkoły – zamknięte drzwi szkoły	97%

Wszyscy nauczyciele uznali zapoznanie uczniów z regulaminami szkolnymi, apele i pogadanki na lekcjach wychowawczych za działania zmniejszające lub eliminujące zagrożenia. Zdecydowana większość uznała także, że prowadzone w szkole zajęcia prozdrowotne i profilaktyczne również należą do tychże działań. W odpowiedzi *inne* ankietowani wpisali: *kontrakty z uczniami, rodzicami; wymiana monitoringu – pokazywanie niewłaściwych zachowań, promowanie właściwych zachowań poprzez szkolne nagrody – wyjścia do kina, wycieczki na basen, wyjścia do restauracji itp.* Podsumowując, zdaniem i nauczycieli i uczniów w szkole podejmowane są różnorodne działania, których celem jest zmniejszenie, a w rezultacie eliminacja sytuacji zagrażających bezpieczeństwu uczniów.

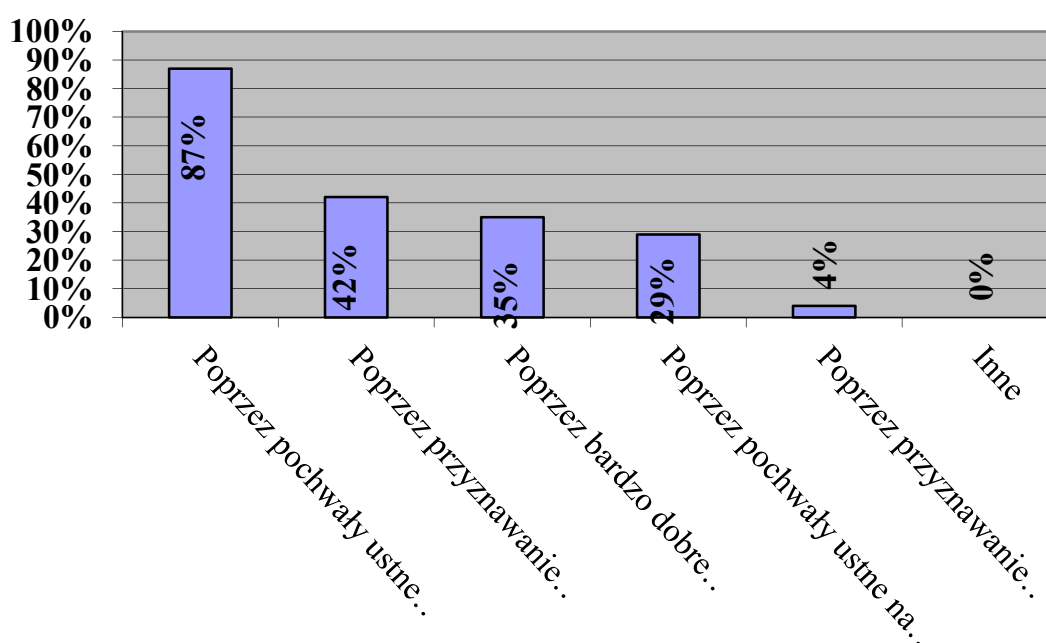
Ad. 10.***Jakie działania wpływające na wzmacnianie właściwych zachowań podejmowane są w szkole?***

Pytanie nr 10 Ankiety dla Nauczycieli było pytaniem otwartym, brzmiało: *Jakie działania podejmuje Pani/Pan w celu wzmocnienia pożądanych zachowań uczniów związanych z bezpieczeństwem?* Wśród odpowiedzi nauczycieli znajdowały się stwierdzenia: *znajomość orzeczeń, wiedza na temat oczekiwań rodziców, współpraca z rodzicami, stały kontakt z uczniem i rodzicami, pogadanki na temat bezpieczeństwa, rozmowy indywidualne z uczniem, zajęcia profilaktyczne – Bezpieczne Dziecko Przyjaciół Sznupka lub dot. uzależnień, pochwały, rozmowy dyscyplinujące, kontrakt klasowy, systemy motywacyjne, kontrakt z rodzicami i uczniem.* Uczniowie w Ankiecie dla Uczniów mieli odpowiedzieć na pytania nr 11 i 12, dotyczyły one zagadnienia poruszanego w pkt. 10. Na pytanie nr 10 *Czy jeśli zachowujesz się bezpiecznie w szkole, to nauczyciele to dostrzegają* ankietowani uczniowie odpowiedzieli następująco – dane przedstawia Tabela nr 11.

Tabela nr 11.

Rodzaj odpowiedzi	% odpowiadających uczniów
TAK	96%
NIE	0%
NIE WIEM	4%

Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że prawie wszyscy dostrzegają fakt, iż dbanie o własne bezpieczeństwo jest zauważane przez nauczycieli. Na pytanie nr 11 *W jaki sposób nauczyciele doceniają twoje zachowania zgodne z zasadami bezpieczeństwa obowiązującymi w szkole* ankietowani uczniowie odpowiadali, że są doceniani poprzez pochwały ustne indywidualne(87%), przyznawanie nagród w klasie np. wyjścia na basen, do KFC(42%), bardzo dobre oceny z zachowania(35%), pochwały ustne na apelu (29%), przyznawanie Nagrody Dyrektora na koniec roku(4%). Dane przedstawia Wykres nr 12.

Wykres nr 12.

Podsumowując, nauczyciele wzmacniają pożądane, bezpieczne zachowania uczniów poprzez systematyczne poszerzanie wiedzy merytorycznej związanej z ich funkcjonowaniem, zaburzeniami, poprzez stałą współpracę z rodzicami i podejmowanie działań motywujących dzieci do dbania o własne bezpieczeństwo. Dla uczniów motywujące w tej kwestii są pochwały ustne udzielane przez nauczycieli indywidualnie lub na apelu oraz motywacyjna tablica i wyjścia „w nagrodę” atrakcyjne dla nich np. do KFC.

Ad. 11.***Kto i jak często diagnozuje i analizuje zachowania uczniów w szkole?***

Ankietowani nauczyciele odpowiadali następująco: *nauczyciele na zespołach wychowawczych, które zwoływane są w miarę potrzeb. Wychowawca – na bieżąco (notatki min. w Zeszytach korespondencji z rodzicami), pedagog, psycholog, dyrektor.*

W odpowiedziach pojawiały się także informacje o diagnozowaniu dokładnym zachowań, razem z rodzicami podczas czterech Zebrań Rodziców w całym roku szkolnym. Pedagog szkolny jest osobą, która w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczniów prowadzi systematycznie rozmowy dyscyplinujące, monitorujące, motywujące, prowadzona jest także ścisła współpraca z wychowawcami i rodzicami, w razie potrzeby dokonywana jest analiza

monitoringu szkolnego. W razie konieczności podpisywane są kontrakty z uczniami, tworzone są systemy motywacyjne dla poszczególnych uczniów, klas. Prowadzone jest mierzenie poziomu agresji i przemocy w szkole 3 razy w roku, omawiane na posiedzeniach Rady Pedagogicznej. Stworzony został regulamin spędzania przerw w szkole i na podwórku, wywieszony na korytarzach, stworzony został kącik zabaw gdzie utworzono regulamin. Prowadzony jest monitoring nieobecności uczniów, wysyłane są w razie potrzeby wezwania do rodziców, uruchamiana jest procedura realizacji obowiązku szkolnego. W szkole realizowany jest miejski program *Bezpieczne dziecko – przyjaciel Sznupek, Bezpieczny gimnazjalista*. Podczas zajęć także analizuje się zachowania uczniów. Pedagog na początku każdego roku szkolnego tworzy teczki ze zgodami rodziców, diagnozą uczniów wypełnianą przez rodziców, zgodami do odbioru dziecka ze świetlicy. Pedagog współpracuje na bieżąco z przewoźnikami uczniów, również podczas jazdy przewozem uczeń musi mieć zapewnione bezpieczeństwo. Prowadzony jest rejestr odbioru uczniów. Podsumowując, nauczyciele prowadzą analizę zachowań uczniów na bieżąco, indywidualnie w klasach (wychowawcy) oraz wszyscy na zespołach wychowawczych. Pedagog szkolny zajmuje się bezpieczeństwem uczniów w bardzo szerokim zakresie – od rozmów indywidualnych po realizację programów profilaktycznych.

Ad. 12.

Czy rodzice współpracują ze szkołą w kwestii zapewnienia uczniom bezpieczeństwa?

Badani rodzice zapytani, czy współpracują ze szkołą w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa uczniom stwierdzili, że są w stałym kontakcie z wychowawcami oraz dyrektorem szkoły. Nauczyciele zapytani – pytanie nr13 Ankiety dla nauczycieli – *Czy rodzice zdaniem Pani/Pana współpracują ze szkołą w kwestii zapewnienia uczniom bezpieczeństwa?* odpowiadali następująco: ponad 80% nauczycieli uważa, że rodzice współpracują ze szkołą. Niektórzy uważają, że *rodzice w dostatecznym stopniu lub niewielkim stopniu współpracują ze szkołą w kwestii zapewnienia uczniom bezpieczeństwa*. Odpowiedzi *NIE* nie miały miejsca w ankiecie. Podsumowując, zdania rodziców i nauczycieli są zgodne – badani rodzice i nauczyciele uważają, że rodzice współpracują ze szkołą w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa uczniom.

Wnioski z ewaluacji.

1. System bezpieczeństwa w szkole funkcjonuje na bardzo dobrym poziomie. Dokumenty prawa wewnątrzszkolnego (*Statut Szkoły, Regulamin Szkoły, Regulamin Świetlicy Szkolnej, Regulaminy sal i pracowni, Regulamin spędzania przerw na boisku szkolnym, Regulaminy wyjść i wycieczek szkolnych, Wewnątrzszkolny Regulamin dyżurów międzylekcyjnych*) określają dokłądnie jakich zachowań w zakresie bezpieczeństwa oczekuje się od ucznia, jaki powinien być sposób działania w sytuacjach zagrożenia zarówno na terenie placówki jak i podczas wyjść i wycieczek szkolnych. *Procedury Interwencyjne* opisują tok postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia poczucia bezpieczeństwa, dotyczą między innymi uzależnień, przemocy, kradzieży, niszczenia mienia, wypadku ucznia, pierwszej pomocy, niespełniania obowiązku szkolnego, samowolnego opuszczenia terenu szkoły, odbierania dzieci ze szkoły, zwalniania uczniów na zawody i konkursy, kontaktów z rodzicami, współpracy z policją.
2. Uczniowie, nauczyciele i rodzice znają dokumenty prawa wewnątrzszkolnego określające zasady bezpieczeństwa uczniów w szkole. Uczniom najlepiej znane są regulaminy, z którymi stykają się „na co dzień”, czyli *Regulaminy klas i pracowni* oraz *Regulamin wyjść i wycieczek*.
3. Uczniowie czują się bezpieczni w szkole i wiedzą, jakich zachowań w zakresie bezpieczeństwa się od nich oczekuje. Informacje na temat bezpiecznych zachowań są przekazywane uczniom podczas godzin wychowawczych, spotkań przed wyjsciami

i wycieczkami, rozmów wychowawczych, zapoznania z *Regulaminami*, z *Programem Profilaktycznym* oraz rozmów z pedagogiem, psychologiem i Dyrektorem szkoły.

4. W szkole podejmowane są liczne działania mające na celu zmniejszenie lub eliminację zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa. Realizowane są działania zindywidualizowane (rozmowy wychowawcze, kontrakty indywidualne, notatki w Zeszycie do korespondencji z rodzicami) oraz podejmowane są działania zbiorowe (apele BHP, zajęcia prozdrowotne, zajęcia profilaktyczne, wyjścia, wycieczki, spotkania ze strażą miejską, policją, udział w miejskich konkursach itp.).

Rekomendacje

1. Przypomnieć uczniom na lekcjach wychowawczych (klasom I - III SP podczas pogadanek) we wrześniu 2016 roku i rodzicom (na Zebraniu Rodziców we wrześniu 2016) wewnątrzszkolne dokumenty (głównie *Statut Szkoły* i *Regulamin Szkoły* oraz *Interwencyjne Procedury*) ze szczególnym zwróceniem uwagi na regulacje dotyczące zasad bezpieczeństwa ucznia w szkole i poza nią.
2. Z uwagi na specyficzne zaburzenia uczniów krótko i zwięźle przedstawiać zasady bezpiecznego zachowania, powtarzać je w miarę potrzeby, upewniać się, że uczeń je rozumie i potrafi zastosować w praktyce.
3. Zwracać szczególną uwagę na bezpieczeństwo uczniów w miejscach uznanych przez pojedynczych uczniów i przez nauczycieli za niebezpieczne: na schodach między piętrami oraz w suterenie przy toaletach. Motywować uczniów do bezpiecznego poruszania się po schodach (np. zorganizować "Tydzień *chodzenia* po szkole"). Utrzymać dyżur dodatkowej osoby - pomocy nauczyciela - w suterenie przy toaletach.
4. Kontynuować działania wzmacniające bezpieczne zachowania uczniów poprzez stosowanie odpowiednich systemów motywacyjnych indywidualnych i zbiorowych oraz poprzez organizację zajęć, spotkań na terenie szkoły (zaplanowanych Programie Wychowawczym i w Rocznym Planie Pracy Szkoły) i poza nią (wyjścia, wycieczki, imprezy i konkursy międzyszkolne).

Formy/sposoby upowszechniania raportu:

1. Uczniom: sprawozdanie na lekcji wychowawczej – wrzesień 2016.
2. Nauczycielom: sprawozdanie na zebraniu Rady Pedagogicznej – lipiec 2016.
3. Rodzicom: sprawozdanie na pierwszym zebraniu z rodzicami – wrzesień 2016.
4. Umieszczenie raportu w bibliotece szkolnej i na stronie internetowej szkoły (BIP).

opracowała: Anita Wieloch

Katowice, 22. 06. 2016